



124. KORWARS VAN NIEUW-GUINEE.

Tot de geesten, die de animisten vereeren, behooren bijna altijd ook de zielen van de voorouders. Zoodra de ziel van het lichaam is gescheiden door den dood leeft deze zelfstandig voort, soms in de oude omgeving, soms in een geestenland, op een berg, een eiland of een ander oord. Vele Papoea-stammen maken beeldjes van hout of zij prepareeren de schedels, waarin de zielen der gestorvenen hun intrek kunnen nemen door eene bepaalde ceremonie. Zulke beeldjes of schedels noemen zij korwar.

124. KORWAR DIPOELAU PAPOEA.

Orang madjoesi amat menghormati soemangat nènèk-mojangnja. Beberapa bangsa Papoea memboeat patoeng daripada kajoe, atau tengkorak orang jang telah meninggal, disediakannya akan mendjadi tempat toeroen soemangat itoe, dinamainja korwar.



125. BOELI-BOELI VAN BOANO.

Boano is een eilandje ten W. van Ceram. De bewoners zijn thans deels Mohammedanen, deels Christenen. Men vindt er nog huisjes, waarin porceleinen potjes of urnen worden bewaard. In die potjes, boeli-boeli genaamd, huisden de zielen der overledenen, waarmee men zich in betrekking kon stellen. De boeli-boeli voor mannen hebben geen deksel, die voor vrouwen wel.

125. BOELI-BOELI DIP. BOANO, SEB. BARAT P. SÉRAN.

Dahoeloe kala orang Boano mendirikan roemah ketjil tempat penjinpan boeli², jaïtoe goetji atau beloeboe ketjil tempat toeroenan soemangat nènèk-mojangnja. Boeli-boeli oentoek soemangat perempoean bertoetoep, oentoek laki-laki tidak.



126. SCHRIKFIGUUR VAN OOST-BORNEO.

De animisten (heidenen) meenen, dat men booze geesten uit de woning of uit het dorp kan weren door dezelfde middelen, waarmee men ook menschen kan afschrikken of in verlegenheid brengen. Daarom vindt men bij vele volken op Borneo, op 'de Molukken en elders schrikfiguren opgesteld om booze geesten te weren. Ook houdt men wel plechtigheden om de booze geesten nu en dan alle tegelijk uit het dorp te verjagen.

126. ORANG²AN PENGUESIR HANTOE DI BORNÉO-TIMOER.

Menoeroet pendapatan kaoem madjoesi, hantoe² itoe boléhlah teroesir dari dalam roemah atau kampoeng, dengan ditakoet-takoeti barang² jang mendedjoetkan atau menakoetkan manoesia. Oléh karena itoe banjaklah kaoem² orang di Bornéo dan lain², jang memboeat orang²an pengedjoetkan orang, akan penolak hantoe. Kadang² diadakan oepatjara akan mengenjahkan hantoe dari dalam kampoeng ramai².

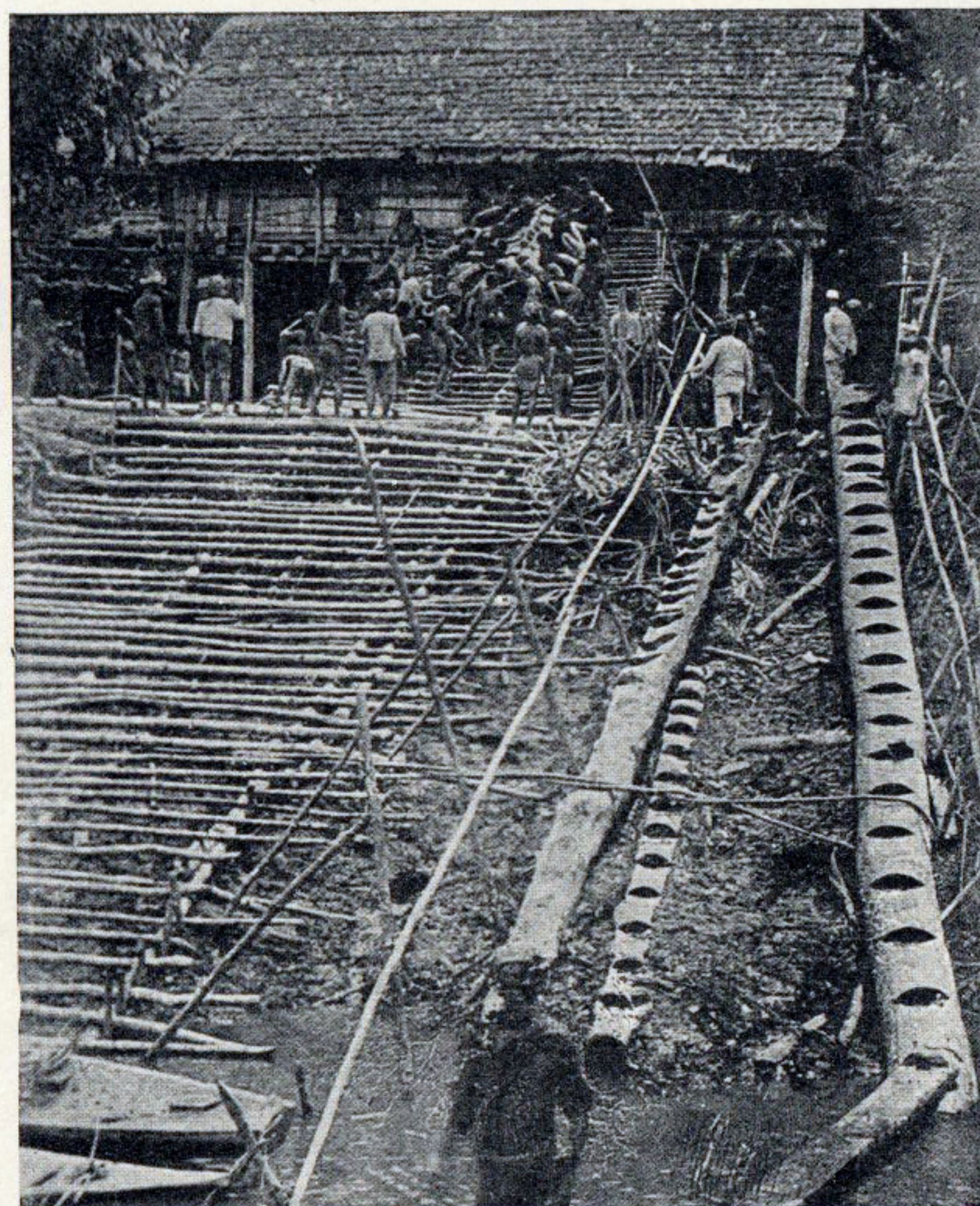


127. GEESTENMASKER OP BORNEO.

Dikwijls ook worden feesten aangericht, waarbij menschen zich als geesten verkleeden, tenminste zooals zij zich voorstellen, dat een geest er behoorde uit te zien. Anderen weer maakten zich onkenbaar voor geesten op tijden, dat zij deze bijzonder te vreezen hadden.

127. ORANG JANG MENJAMARKAN DIRINJA, MEMAKAI ROEPA HANTOE DI-BORNEO.

Pada keramaiannya kadang² orang madjoesi meroepakan hantoe; ada djoega jang menjamarkan dirinja soepaja djangan ketahoean oléh hantoe jang ditakoetinja.

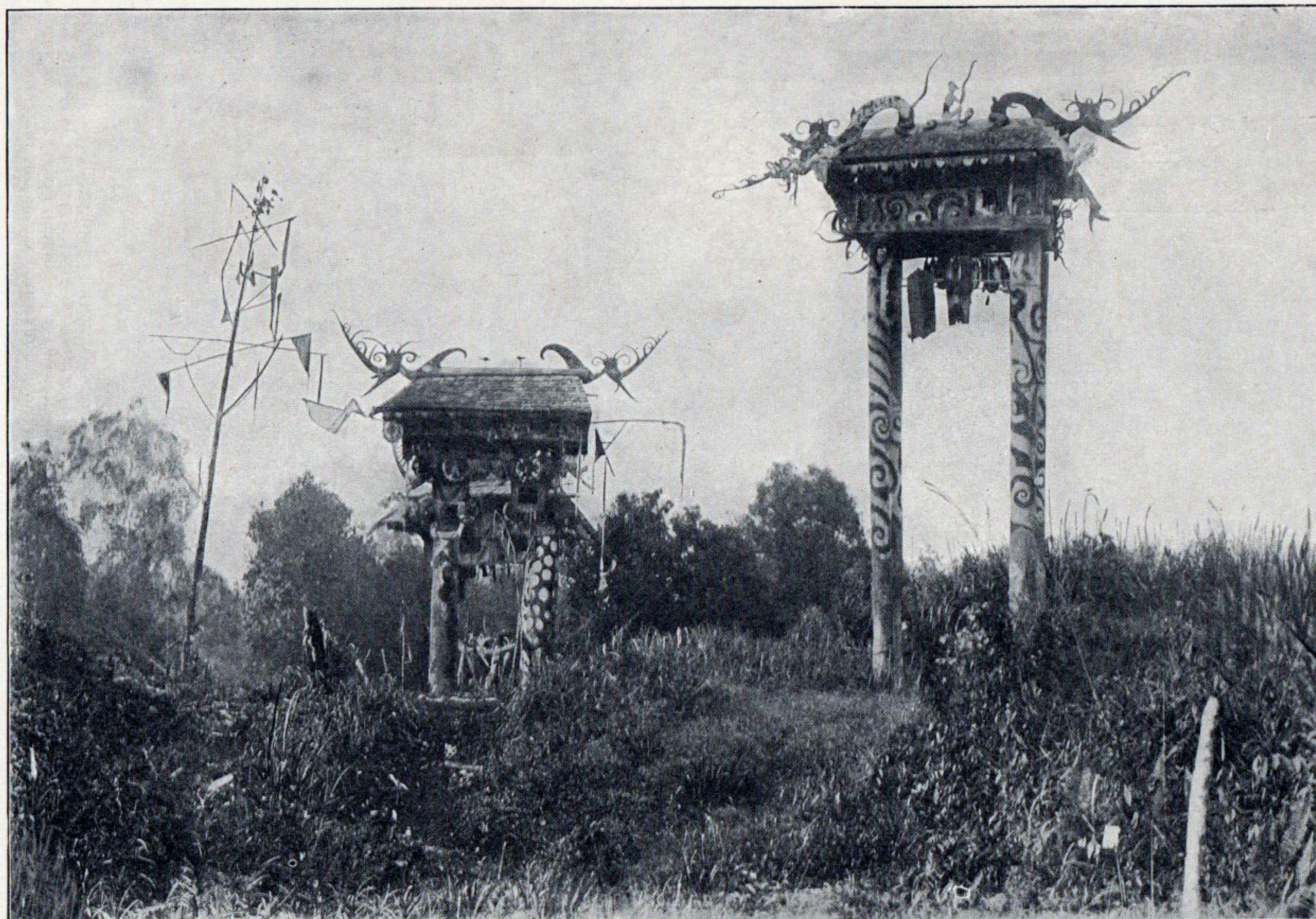


128. HET UITDRAGEN VAN HET LIJK VAN EEN DAJAKSCH HOOFD.

Bij de doodenplechtigheden komt de vereering van, dikwijls ook de vrees voor de zielen der dooden op den voorgrond. Zoo mag het lijk niet langs den gewonen trap het huis verlaten, zoodat de ziel den weg niet meer kan terugvinden. De lijkeesten hebben verder ten doel de ziel naar het geestenland over te brengen.

128. MAJITNJA SEORANG KEPALA DAJAK DITOEROENKAN.

Soepaja soemangatnja orang mati itoe djangan poelang akan mengganggoe orang jang kematian, maka majitnja poen ditoeroenkan sependjang tangga sementara, tidak toeroen tangga jang biasa, soepaja bekas tempat soemangat itoe tak dapat ketahoean padanja.



129. GRAFSTEDEN OP BORNEO.

De wijzen, waarop men zich van de lichamen der dooden ontdoet, zijn zeer verschillend. Men meent, dat de ziel nog geruimen tijd om het lichaam blijft zwerven. Het meest worden de lijken begraven in de aarde of neergelegd in de wildernis. Als er slechts beenderen zijn overgebleven worden die bij vele Dajaksche stammen tezamen gebracht in fraaie knekelkisten op hooge palen, ergens ver buiten het dorp. Deze kisten dienen voor eene geheele familie.

129. PATOELANGAN ORANG DAJAK DI-BORNEO.

Tjara orang madjoesi memboeang majit orang mati berdjenis². Kerap kali majit itoe dikoeboerkan atau ditinggalkan dihoetan rimba; djikalau telah hantjoer, tinggal toelangnja sadja, maka toelang itoe dikoempoelkan, dibersihkan, diselamati, laloe disimpan kedalam peti patoelangan jang bagoes², jang dipergoek nakan oentoek segala orang jang sekaoem-kaloearga.

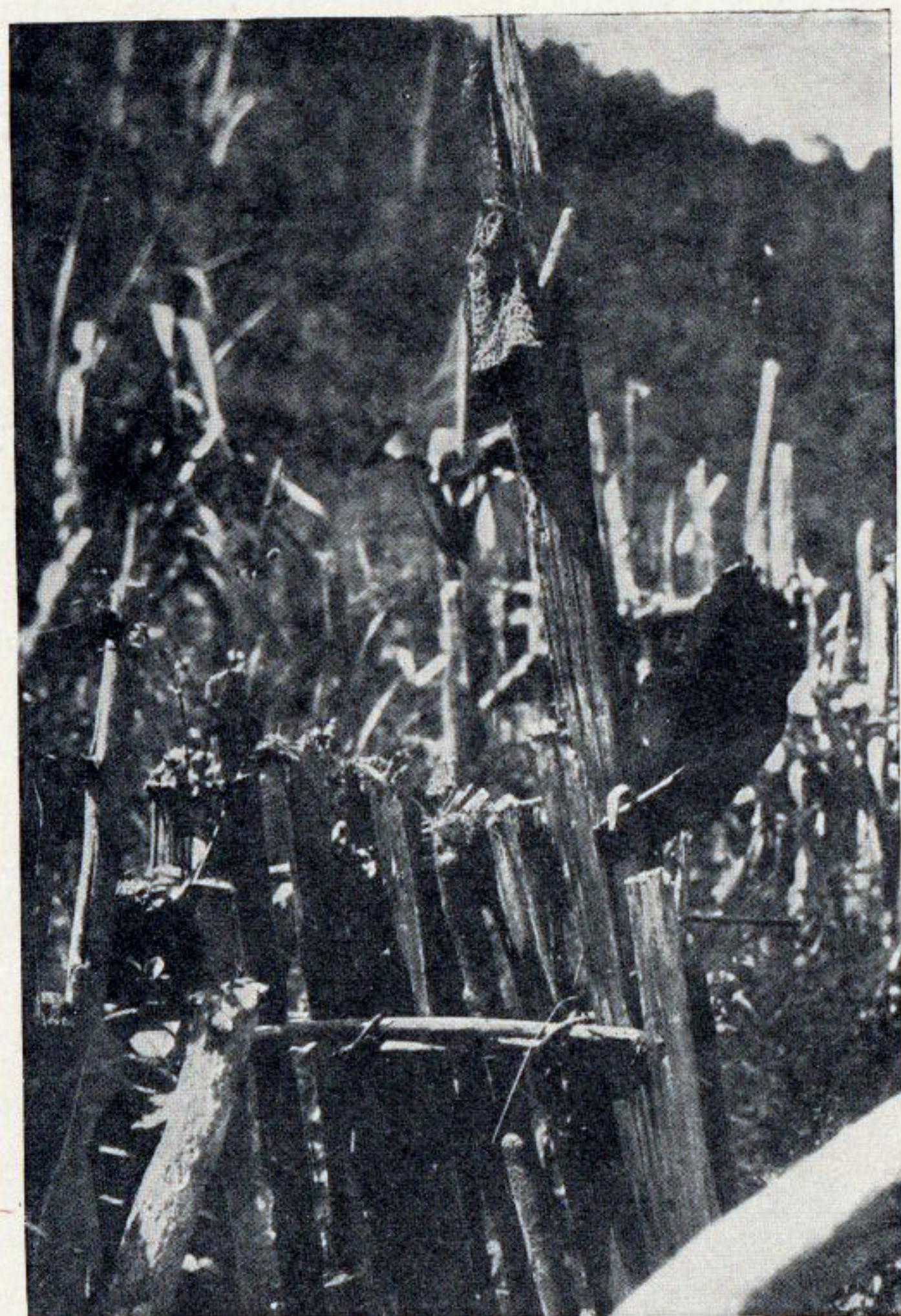


130. ROTSGRAVEN DER TORADJA'S.

De Toradja-stammen van Midden-Celebes aan de Boven-Sadang, waar veel hoge en steile bergmuren van kalkgesteenten voorkomen, bergen de gebeenten der dooden in natuurlijke of kunstmatige grotten in die bergwanden. De openingen dier grot-graven worden met deurtjes afgesloten en daarvóór plaatst men beelden en offers.

130. KOEBOERAN DIGOEA BAGI BANGSA TORADJA.

Orang² Toradja di-Celébès-tengah pada oedik s. Sadang menaroehkan toelang² orang mati didalam goea jang diboeat pada lèrèng² goenoeng batoe. Pintoe goea itoe diberi berpenoetoe; didepan pintoe itoe ditaroehkan artja² dan koerban².



131. GRAF DER OERINGOEP. PAPOEA'S.

De Oeringoep van Nieuw Guinee (zie no. 98) maken in de wildernis eigenaardige graven boven den grond. Het neerleggen of achterlaten van lijken op eenzame plaatsen komt in zeer dun bevolkte streken voor.

131. PEKOEBOERAN ORANG PAPOEA-OERINGOEP.

Orang Oeringoep (lihatlah no. 98) melakoekan adat jang lama-lama, jaitoe majit ditaroehkannja pada toempoek kajoe-kajoean jang tinggi ditengah rimba, laloe ditinggalkannja sekali.



132. MANNELIJKE EN VROUWELIJKE SHAMANEN DER BATAKS.

De meest gebruikelijke manier om geesten te raadplegen is deze: bepaalde personen (meest vrouwen) komen door eene bepaalde behandeling in een toestand van bedwelming of bewusteloosheid; de eigen ziel verlaat dan het lichaam en de opgeroepen geest dringt dat lichaam binnen en spreekt en handelt door middel van de organen van den shamaan of de shamane (zoo noemt men zulke personen).

132. ORANG KESOESOEKAN DÉWA, LAKI² DAN PEREMPOEAN BATAK.

Akan bertemoe dengan déwa atau hantoe atau soemangatnja orang jang telah mati, orang itoe dapat mengeloearkan soemangatnja sendiri, toeboehnja laloe kesoesoeapan déwa jang dipanggil, boléh déwa itoe berkata djalaran moeloet orang kesoesoeapan itoe (sibaso, Batak, préwangan, balian dan nama lain² lagi).



133. BISSOE'S OP ZUIDWEST-CELEBES.

Een andere vorm van shamanisme is deze: als de ziel het lichaam heeft verlaten begeeft deze zich naar het geestenland om raad te vragen bij de geesten. Het lichaam blijft dan stil en bewusteloos liggen. Door bepaalde ceremoniën wordt de ziel in het lichaam teruggebracht en deelt dan mede wat de geesten hebben gezegd. Bij Boegineezen en Makassaren vindt men heele gezelschappen van zulke shamanen, bissoe's genaamd, mannen die zich als vrouwen aanstellen. Vrouwen komen gemakkelijker dan mannen in den toestand van extase.

133. BISSOE DI-SÉLÉBES SEB. SELATAN DAJA.

Adalah orang Makasar dan Boegis yang berlainan djalannya akan berbitjara dengan déwa atau hantoe. Orang itoe berlakoe sebagai mengeloearkan soemangatnja dari toeboeh, soemangatnja terbang ketempat déwa atau hantoe, berbitjara dengan dia, laloe koembali masoek ketoeboeh poela. Orang itoe laki², tetapi berlakoe sebagai perempoean; dinamai orang bissoe.

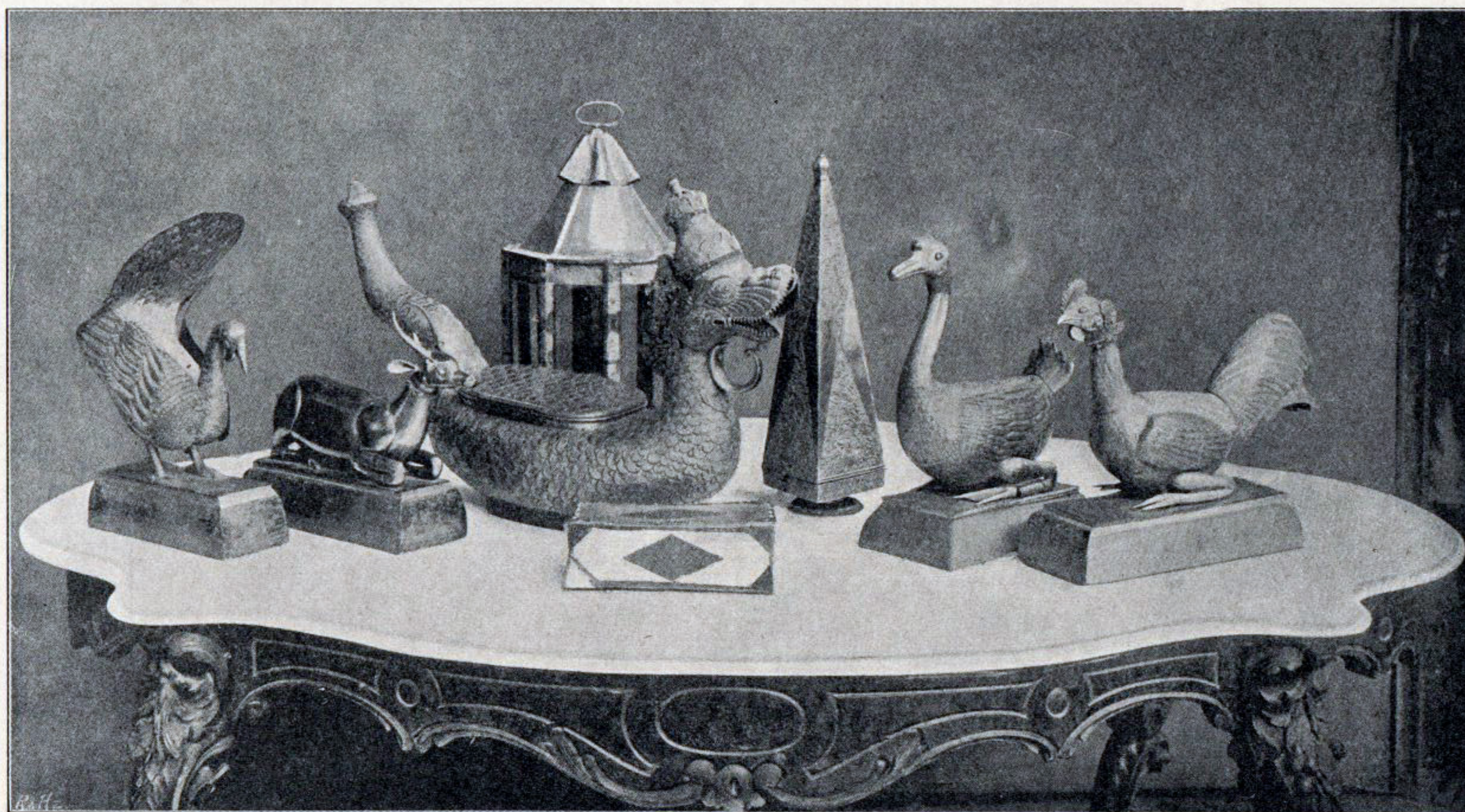


134. EEN KOEBOE-SHAMAAN.

Men kan zeggen, dat bij alle volken van den Indischen archipel, ja zelfs bij de volken in Europa, nog een restje, hoe klein ook, van dat shamanisme is overgebleven bij de minst ontwikkelde menschen. Bij de Koeboe's (zie no. 81) is dit geloof nog krachtig en levend. Bij meer ontwikkelde volken verandert de vorm en de bedoeling ervan, maar de raadpleging van hoogere machten blijft het doel.

134. ORANG KOEBOE JANG KESOESOEPAN DÉWA.

Orang Koeboe itoe (lihatlah no. 81) ada djoega orang jang kesoesoepan, ada laki², ada perempoean.



135. DE RIJKSSIERADEN VAN JOGJAKARTA.

Ook veel voorwerpen, die zich door iets heel ongewoons onderscheiden en die bepaalde families of geslachten reeds zeer lang in erfelijk bezit hebben, bezitten geheimzinnige krachten en groote eerwaardigheid. Dit is het begin geweest van het ontstaan der z.g.n. „rijkssieraden” of „ornamenten” of „kabesaran” van de vorstelijke families: voorwerpen waaraan de vorstelijke waardigheid verbonden is en zichtbare teekenen der wettigheid van het gezag. Deze Jogjasche „oepatjara” bestaan uit 8 gouden voorwerpen. In de spitse doos zit een roodzijden zakdoek.

135. ALAMAT KEBESARAN KERATON JOGJAKARTA.

Barang jang anèh² atau barang poesaka dari nènèk-mojang biasanja dihormati orang, dikira ada çaktinja jang koeat. Itoelah açal moelanja „kebesaran” jang mendjadi tanda koeasa segala radja². Kebesaran Jogjakarta ini 8 boeah barang dari pada emas belaka. Kotak jang roendjoeng itoe berisi selampai soetera mérah.